

1. La Iași, înainte de 1994

Cu siguranță, nu poate fi considerată inoportună o incursiune în istoria Seminarului diecezan din Iași (care a cuprins, bineînțeles, și seminarul liceal), chiar dacă nu se vor găsi pentru fiecare etapă date concrete pentru o istorie distinctă a seminarului liceal, care, de altfel, nu a cunoscut o evoluție diferită de cea a Institutului Teologic Romano-Catolic, de grad universitar, secția română, până la separarea survenită în anul 1994.

Seminarul diecezan a fost deschis cu mari sacrificii de către episcopul Nicolae Iosif Camilli (1884-1894; 1904-1915) la data de 29 septembrie 1886, fără vreo dispoziție specială din partea Congregației De Propaganda Fide, fiind pus încă de la început sub patronajul sfântului Iosif. Scopul declarat al întemeierii acestui seminar diecezan l-a constituit necesitatea resimțită de-a lungul veacurilor de către Biserica locală de a avea un cler diecezan indigen. Încă de la întemeiere, seminarul este încredințat preoților iezuiți din provincia Galiția, care l-au condus, într-o primă fază, până în 1906, iar ulterior din 1930 până în 1939. Primul an a funcționat cu 10 seminarisți.

La 7 august 1894, a murit primul rector al seminarului diecezan din Iași, pr. Francisc Xaveriu Habeni, în locul său fiind numit Felix Wiercinski. Clădirea Seminarului era lângă Catedrala Romano – Catolică Iași, legată de palatul episcopal, iar cheltuielile pentru întreținerea și funcționarea seminarului erau suportate de episcopie, deoarece majoritatea seminarisților proveneau din familii sărace și nu aveau mijloace pentru a-și susține singuri studiile. La 25 ianuarie 1895, este numit un nou episcop de Iași, în persoana lui Dominic Jaquet. El este cel care a achiziționat actuala clădire de pe Copou, în perioada 1901-1904, cu intenția de a funcționa aici gimnaziul Timotei Cipariu, care trebuia să se transforme în liceu, plan ce nu s-a mai putut realiza. În schimb, preoții iezuiți din Iași au deschis “Școala Apostolică”, în care au intrat doar 12 elevi, școală ce a fost închisă după câțiva ani. La 16 decembrie 1903, revine la Iași episcopul Camilli. În 1906 părinții iezuiți pleacă înapoi în Galiția iar Seminarul este încredințat preoților seculari moldoveni. La 10 septembrie 1918, Ministerul de Război închiriază clădirea Seminarului, pentru a fi folosită de Marele Stat Major al Armatei pentru ca în octombrie, același an, clădirea să fie ocupată de Universitatea din Iași pentru căminul de studenți, numit “Căminul Latin”. La 31 octombrie 1918, cursurile Seminarului se redeschid în vechea clădire de lângă episcopie. În octombrie 1927, episcopul Robu are o întrevvedere cu rectorul Universității, pentru retrocedarea clădirii de pe Copou și, după multe insistențe, Universitatea predă clădirea la 26 octombrie 1929, prin adresa 126.425/27.9.1929 a Ministerului Instrucțiunii Publice. În perioada 1930-1939, Seminarul se află din nou în grija Societății lui Isus.

Toamna anului 1936 a fost marcată de sărbătorirea semicentenarului Seminarului: într-o perioadă de 50 de ani, au pășit pragul seminarului 150 de seminariști iar din aceștia, 46 au plecat în Moldova, ca preoți, un număr considerabil dacă luăm în considerare greutatea cu care s-a confruntat încă de la început existența Seminarului, la care s-au adăugat și vitregiile timpurilor. Anul 1939 aduce un eveniment unic în istoria seminarului: hirotonirea a 33 de clerici, 23 la Iași, iar ceilalți 10, în diferite orașe din Europa sau localități din Moldova. Cei din Moldova au fost sfințiți în capela Institutului Notre Dame de Sion, de către episcopul Robu. La începutul anului școlar 1939-1940, este numit rector Marcu Glaser. În 1942 este sfințit episcop, iar conducerea seminarului este preluată de Petru Pleșca (1942-1946), sfințit și el episcop în decembrie 1965. În timpul conducerii lui, seminariștii sunt nevoiți, în anul 1944 să se refugieze la Beiuș, sub grija episcopului Traian Frențiu. În 1945, rectorul Pleșca redeschide cursurile seminariale în clădirea școlii primare a parohiei din Iași, de pe actuala stradă Max Wexler. În august 1946, pr. Anton Trifaș preia conducerea Seminarului până în anul 1948. Această perioadă a fost foarte grea, atât pentru Seminar cât și pentru întreaga dieceză, întrucât flagelul războiului lăsase urme adânci. Cu mari sacrificii, se începe refacerea Seminarului de pe Copou, incendiat și avariat de bombardamentele aviației americane din noaptea 5/6 iunie 1944.

În vara anului 1948, se reușește să se acopere clădirea. Se lucra totodată și la amenajarea vechiului Seminar de lângă catedrală. În această stare se aflau atât Seminarul din Copou, cât și cel de lângă episcopie, când au fost naționalizate ambele clădiri - legea din 4 august 1948, lege care aducea o reformă generală a învățământului. În această situație de excepție, cursurile încetează până în 1953-1954, iar seminariști moldoveni pleacă la Alba Iulia, pentru o perioadă de patru ani până la redeschiderea clădirii din Iași – Copou. Între anii 1954-1989, greutatea nu au încetat niciodată, lucru ce poate fi ușor dovedit fie și numai prin menționarea faptului că admiterea la Seminar se făcea doar cu acordul Ministerului Învățământului, care restricționa numărul locurilor și nu accepta examen de admitere decât o dată la 2, 3 sau chiar la 4 ani. La aceasta se adăuga și un control sever al autorităților care nu s-au arătat niciodată binevoitoare formării clerului pentru Biserica locală și, de altfel, nici progresului Bisericii și vestirii mesajului evanghelic. Dar, așa cum istoria a demonstrat-o de atâtea ori, în perioadele de prigoană, Biserica nu a încetat să-și păstreze credința și speranța, ba chiar să înflorească, parcă cu o forță mai mare decât cea depusă de către cei rău intenționați pentru a împiedica creștinii în mărturisirea și trăirea credinței.

Odată cu evenimentele din 1989, lucrurile au luat o întorsătură fericită pentru evoluția Bisericii locale, implicit pentru cea a Seminarului diecezan. S-a putut constata o adevărată explozie de vocații, lucru constatat și o dată cu redeschiderea cu generozitate a porților Seminarului liceal. Clădirea de pe Copou s-a dovedit astfel insuficientă pentru un număr așa de mare de candidați, ea trebuind să adăpostească atât pe studenți cât și pe elevii de la liceul seminarial. În ultimii ani, până la mutarea Seminarului Liceal la Bacău, în 1994, elevii trebuiau să facă zilnic drumul dintre clădirea de pe Copou, unde dormeau și luau masa, spre clădirea de lângă episcopie, unde se desfășurau orele de curs, și invers.

2. La Bacău, anul școlar 1994-1995

Motivele care au condus la decizia mutării Seminarului Mic la Bacău pot fi deduse deja din rândurile de mai sus. Așadar, este vorba în primul rând de carențele existente în formarea seminariștilor de la liceu, carențe cauzate de coexistența studenților și elevilor, deci a unor persoane între care existau diferențe mari de vârstă, sub același acoperiș. De asemenea, tipurile de pregătire erau total diferite, atât pe plan intelectual cât și spiritual. Nu trebuia neglijat nici faptul că majoritatea catolicilor din Moldova erau și sunt încă concentrați în jurul localității Bacău. Și, nu în ultimul rând, nu putea fi negat nici faptul, evident de altfel, că spațiul era insuficient la Iași pentru un număr așa de mare de studenți și elevi.

Toate aceste premise au condus la concluzia firească că educația și formarea elevilor de la Seminarul Liceal ar fi fost mult mai adecvată și mai eficientă dacă aceștia ar fi fost separați de studenți. Episcopul actual de Iași, Msgr. Petru Gherghel, a discutat această problemă cu cei în drept, în special cu profesorii din Seminar, și a hotărât mutarea Seminarului Mic la Bacău, unde funcționa deja Liceul Catolic.

Responsabil de conducerea Seminarului Teologic Liceal Catolic "Sf. Iosif" – Bacău a fost numit Pr. Anton Săboanu, născut la 26 septembrie 1958, originar din Butea (Iași), care era și director al Liceului Catolic. Când privește formalitățile necesare transferului Seminarului Liceal de la Iași la Bacău, acestea au fost făcute fără probleme, în timp util. Pentru obținerea tuturor aprobărilor necesare, nu a fost neglijabilă colaborarea Inspectoratelor Școlare din județele Iași și Bacău, care au dovedit deschidere și sensibilitate față de prezența Seminarului Liceal la Bacău. Deoarece nu exista un spațiu propriu, s-au amenajat spații de cazare și cursuri la Grupul Școlar de Chimie Bacău și la Grupul Școlar „H. Coandă” – Bacău. Au început anul școlar 1994-1995 la Seminarul Liceal 195 elevi, împărțiți astfel: două clase a XII-a, două clase a XI-a, o clasă a X-a, o clasă a IX-a, profilul claselor fiind de istorie - științe sociale.

Când privește partea administrativ-economică, cea mai mare parte a cheltuielilor de întreținere a Seminarului Mic erau suportate de către Episcopia de Iași, la aceasta adăugându-se și o contribuție simbolică din partea seminariștilor, ce reprezenta o mică parte din taxa impusă de Liceul de Chimie Nr. 4 sau de Liceul Henri Coandă pentru cămin, cantină etc.

Modificări intervenite în timp:

- În perioada 1896-1994 Liceul a funcționat pe lângă Institutul Teologic Romano - Catolic din Iași.

- În 1948, atât Seminarul Liceal cât și Institutul au fost închise de către autoritățile comuniste.

- În 1956 ambele Instituții au primit autorizația de funcționare – adresa nr. 15.519 din 3 octombrie 1956 a Ministerului Cultelor și decizia nr. 23.206/1956.

- 1991 – Conform Ordinului ministrului nr. 5919 din 23.05.1991, diplomele absolvenților de seminar teologic obținute până în anul 1990 inclusiv, sunt echivalate cu diplomele de bacalaureat de la liceele filologice.

- În anul 1993, prin autorizația Secretariatului de Stat pentru Culte numărul 630/30.01.1992, cu aprobarea Ministerului Educației Naționale - Protocolul nr. 1985/16.03.1993 și prin decretul Episcopiei Catolice de Iași, se înființează la Bacău Liceul Catolic.

- În anul 1994, Episcopia de Iași (decretul nr. 1073/01.09.1994) decide transferarea Seminarului Liceal "Sf. Iosif" de la Iași la Bacău. Decizia a fost aprobată de Ministerul Educației Naționale - adresa nr. 10.614/12.09.1994 și de Inspectoratul Școlar Județean Bacău - dispoziția nr. 133/08.12.1994 – clasele sunt repartizate pentru desfășurarea cursurilor la Grupul Școlar de Chimie, cazarea elevilor în căminul Nr. 1 al Grupului Școlar „H. Coandă” – Bacău.

- În urma acestor decizii și aprobări, cele două unități de învățământ au fuzionat, devenind una singură, cu titulatura Seminarul Teologic Liceal Catolic "Sf. Iosif", titulatură ce va fi schimbată, la recomandarea Ministerului Educației Naționale, în Liceul Teologic Romano – Catolic „Sf. Iosif”; liceul a fost inclus în rețeaua instituțiilor de învățământ de stat - adresa Secretariatului de Stat pentru Culte nr. 1986/16.03.1993.

- Începând cu anul școlar 2000-2001, prin decizia Inspectoratului Școlar județean Bacău – nr. 5111/06.09.2000, și protocolul încheiat între Grupul Școlar „H. Coandă” și Seminarul Teologic Liceal Catolic „Sf. Iosif” – nr. 713/11.09.2000 – clasele care au funcționat până atunci în cadrul Grupului Școlar de Chimie se transferă în spațiile de școlarizare ale Grupului Școlar „H. Coandă” – Căminul nr. 1 și parterul Corpului B.

Prin dispoziția Inspectoratului Școlar Județean Bacău – nr. 196/26.10.1995 - Seminarul este arondat centrului de execuție bugetară a Grupului Școlar „H. Coandă”.

Ca material bibliografic pentru trasarea câtorva linii din istoria seminarului diecezan “Sf. Iosif” și, implicit, pentru cea a seminarului liceal, anii 1886-1994, s-a utilizat lucrarea “Istoria Bisericii catolice din Moldova”, scrisă de Pr. Prof. Dr. Emil Dumea.

3. Câteva date statistice:

- TITULATURA actuală: Colegiul Național „Sf. Iosif” - Bacău
- Anul înființării: 1896
- 1995-2006 = 390 absolvenți, dintre care 206 sunt preoți sau seminariști
- 1995-1999 = 190 absolvenți, 87 dintre ei sunt preoți
- 2000-2006 = 200 absolvenți, 119 dintre ei sunt studenți la Seminarul din Iași sau la un alt Seminar.